

VII. Կը պահանջէ Հայկական Մեծ Եղեռնի հեղինակ և պատասխանատու ճիւղներուն՝ Վիլհելմի, Էնվէրի, Թայէաթի, Ճեմալի, Նազըմի, Պէհաէտտին—Շաքիրի և ընկեր նահանգապետներու, կառավարիչներու և բոլոր ղեկավարներու զինուորական դատարանով պատժելիլը :

VIII. Կը պահանջէ հայ ժողովրդի վնասներու ամբողջական հատուցումը ի հաշիւ օսմանեան կառավարութեան» :

Թեթև ակնարկն իսկ բաւական է հասկանալու համար, թէ ի՞նչ սուր պայքար է տեղի ունեցել բանաձևի շուրջ. նա մեքենայական միացումն է երկու՝ բոլորովին անհաշտելի տեսակէտների — մի կողմից «լիակատար վստահութիւն... Պօղոս Նուպար փաշայի անդրանիկ դահլիճին», միւս կողմից՝ «գործնական քայլեր Արարատեան Հանրապետութեան և Խորհրդարանի հետ Միացեալ Ազատ Հայաստանի անկախութիւնը յայտարարելու» և այլն: Անկասկած, ռամկավար պատգամաւորները աւելի հետևողական էին իրենց հակարարատեան տրամադրութիւններով: Պէտք էր կանգնել կա՛մ Հայաստանի, կա՛մ Փարիզի տեսակէտի վրա. ռամկավարներն ընտրեցին վերջինը. համագումարի մեծամասնութիւնը դեռ տատանոււմ էր Արարատի և Փարիզի միջև:

Այս տեսակէտից, բնորոշ էին նաև համագումարի կողմից «Հայկական պատերազմութեան նախագահ Նորին Վսեմափայլութեան Պօղոս Նուպար փաշային» և «Արարատեան Հանրապետութեան պ. վարչապետին» տրւած ողջոյնի հեռագիրները: Առաջինում ասոււմ էր, թէ համագումարը «իր սրտազին ողջոյնները կուղղէ Ձերդ Վսեմութեան և իր լիախրտ վստահութիւնը կը յայտնէ, որ Ձեր կարող և արդիւնաւէտ գործունէութեամբ պէտք է վերջնականապէս ձևակերպեն հայ բնաշխարհի պետական հիմքերը և հայ բազմաշարժար ժողովրդին հնարաւորութիւն տրւի աշխատել և վերստեղծել իր հայրենի տունը: Համագումարը տեսնելով Ձեր մէջ իւր իղձերու և ցանկութիւններու լաւագոյն արտայայտիչը՝ յոյս ունի, որ իւր քաղաքական և արդարին ձգտումները կը ջանաք լուծել հայ ժողովրդի արհեստականօրէն անջատուած հատուածներու միաւորութեամբ և մէկ պետական-քաղաքական իրաւակարգի ստեղծմամբ»:

«Արարատեան Հանրապետութեան պ. վարչապետին» ուղղւած հեռագրում համագումարը «ողջունելով հայութեան մէկ հատուածի կառավարութիւնը՝ լիայոյս է, որ ան ևս կը միացնէ իր ձայնը Արևմտահայ Համագումարի վճռին՝ ունենալ մէկ հայրենիք և մէկ միացեալ ազատ Հայաստանի պետական կազմակերպութիւն»:

Համագումարը գտնելով սոյն խնդիրը հայութեան համար պատմական մէկ կարևոր խնդիր՝ հաւատացած է, որ Արարատեան Հանրապետութեան կառավարութիւնը կը փութայ օր առաջ յայտարարել Միացեալ Ազատ Հայաստանի անկախութիւնը և գործնական քայլեր առնել՝ միացումը իրականացնելու համար կեանքի մէջ»:

Այս վերջին միտքը շեշտոււմ է «Արարատեան Հանրապետութեան Խորհրդարանին» ուղղւած հեռագրում. «Արևմտահայ Բ. Համագումարը՝ ողջունելով Հանրապետութեան անդրանիկ Խորհրդարանը՝ վստահ է, որ ան ևս իր հեղինակաւոր ձայնը պիտի միացնէ հայութեան ամենէն շատ տանջուած և զոհաբերած խոշոր հատուածի ձայնին՝ ունենալ մէկ հայրենիք, Միացեալ Անկախ Հայաստան, մէկ պետական կազմակերպութեամբ: Հա-